

MATTHEW HARFFY

ČAS
V
MEČI

VIKINGOVÉ SE BLÍŽÍ...

KIO KAN

Copyright © 2020 by Matthew Harffy
Translation © Jan Mrlík, 2021
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Děj této knihy je fiktivní. Všechny postavy,
institute a události zde vylíčené jsou buď výsledkem
autorovy představivosti, nebo jsou užity smyšleně.

Z anglického originálu *A Time for Swords*
vydaného v roce 2020 nakladatelstvím
Head of Zeus Ltd, First Floor East, 5–8 Hardwick Street,
Londýn EC1R 4RG
přeložil Jan Mrlík
Redakční úprava Lukáš Foldyna
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2021
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7633-598-1

*Čas mečů
věnuji Shaneovi Smartovi.
Jen čti dál, Velký Shanere!*

SEVERNÍ BRITÁNIE

Magiros

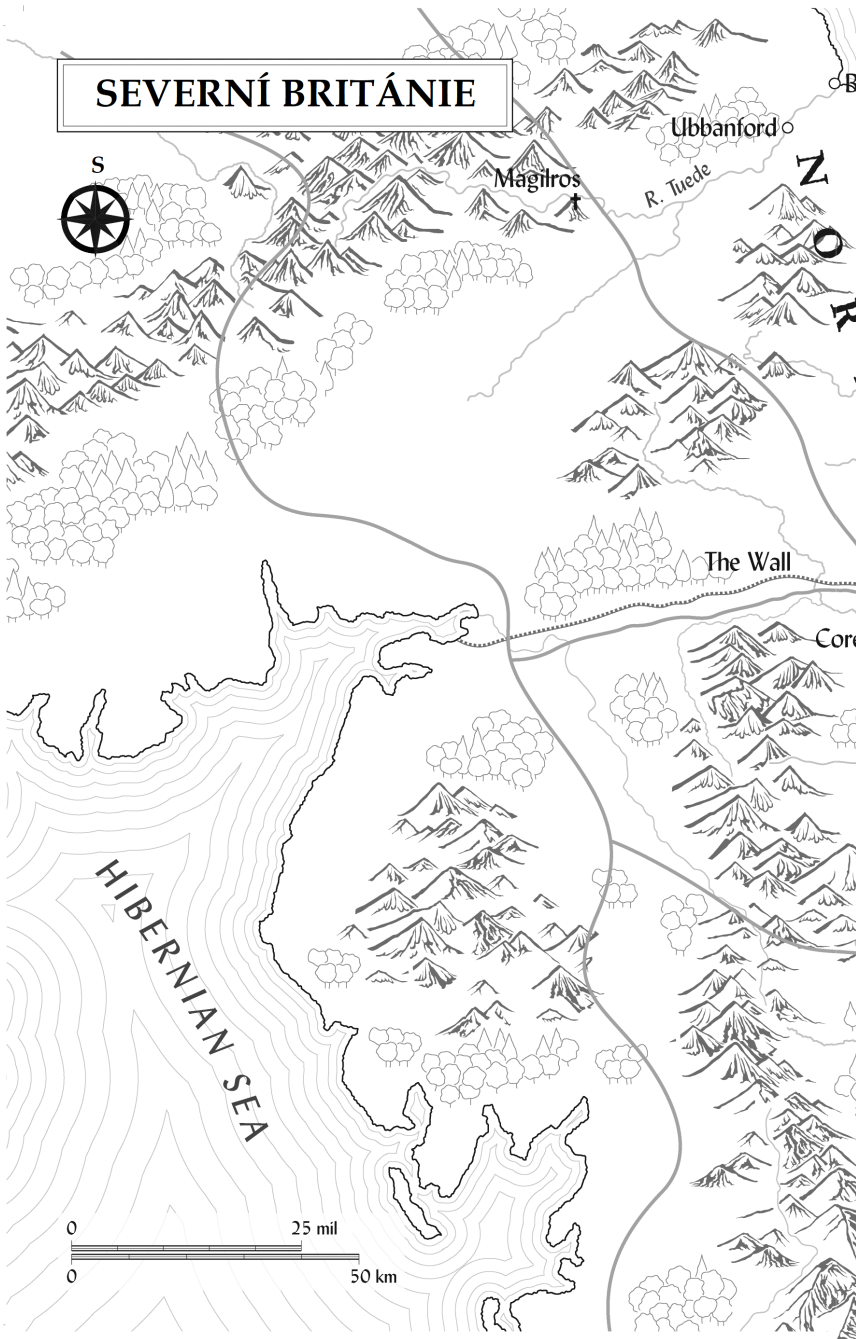
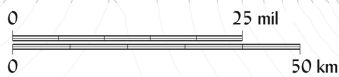
Ubbanford

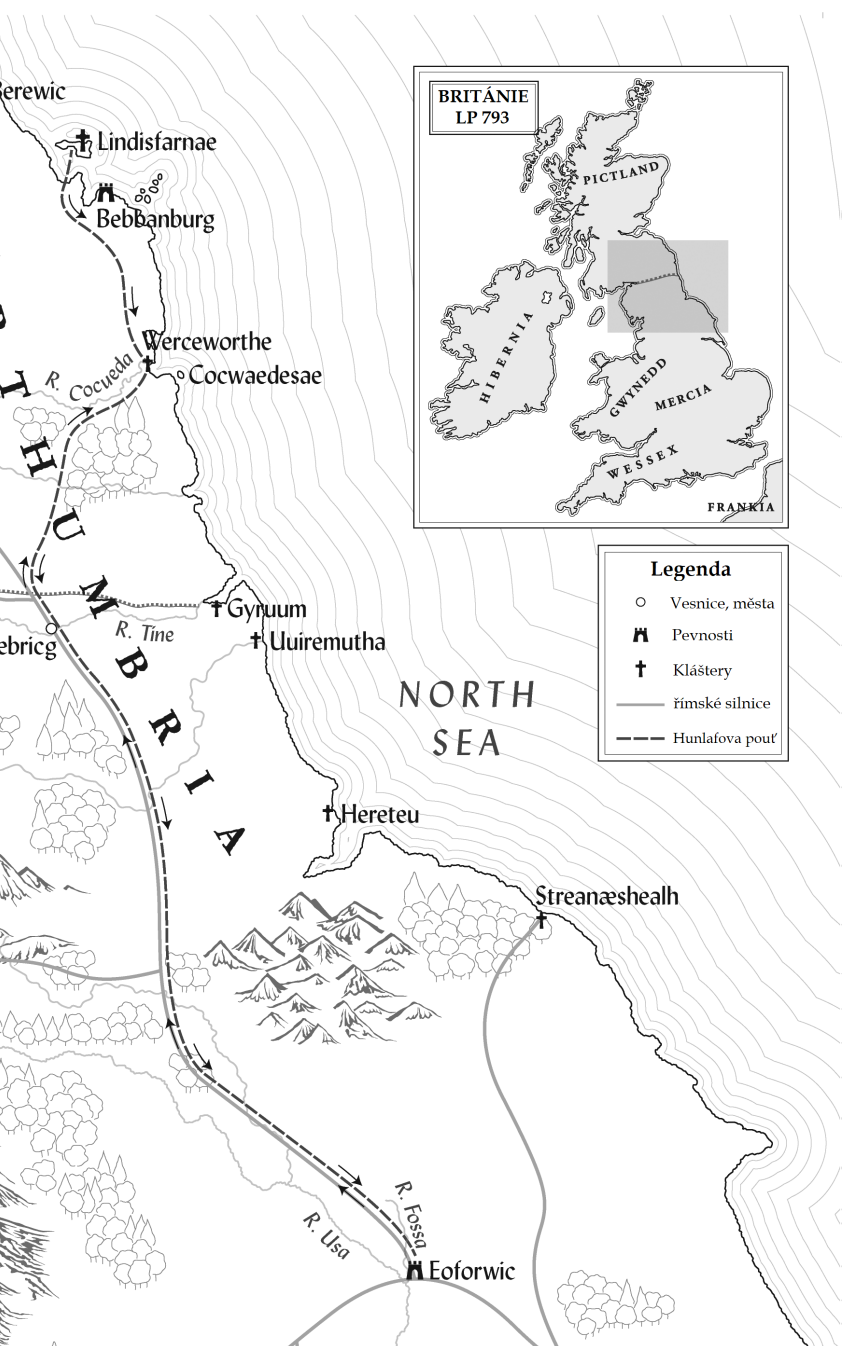
R. Tuede

The Wall

Cor

HIBERNIAN SEA

erewic
 † Lindisfarnae
 🏰 Bebbanburg
 R. Cocweda
 Werceworthe
 Cocwaedesae

ebriçg
 R. Tine
 † Gyruum
 † Uuiremutha

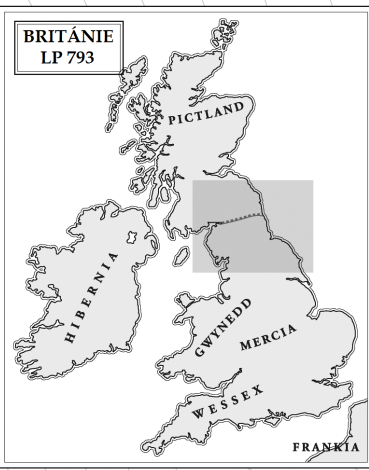
† Hereteu

Streanaeshealh

R. Fosa
 R. Usa
 🏰 Eoforwic

NORTH SEA

H
 U
 M
 B
 R
 I
 A

Legenda

- Vesnice, města
- 🏰 Pevnosti
- † Kláštery
- římské silnice
- - - Hunlafova pouť

*Vše má svou chvíli, každá věc pod nebem má svůj čas:
Je čas rodit se a čas umírat, čas sázet a čas sadbu vytrhat,
čas zabíjet a čas uzdravovat, čas bořit a čas budovat,
čas plakat a čas se smát, čas rmoutit se a čas tancovat,
čas házet kamení a čas kamení sbírat,
čas objímat a čas objímání zanechat,
čas hledat a čas pozbývat, čas chovat a čas odmítat,
čas trhat a čas sešívát, čas mlčet a čas povídat,
čas milovat a čas nenávidět, čas boje a čas pokoje.*

Kazatel 3, verše 1–8¹

¹ Citováno podle *Bible, překlad 21. století*, BIBLION, o. s., 2009.

Místní jména

Pojmenování míst v raně středověké Británii se měnilo v závislosti na čase, jazyku, nářečí a písáři, který jména zaznamenal. Když jsem rozhodoval o podobě jména daného místa, nepostupoval jsem podle žádné přísné konvence. Ve většině případů jsem volil formu, o níž jsem byl přesvědčen, že je svým tvarem nejbližší tomu, jaké označení se užívalo na konci osmého století, ale podobně jako písáři v oněch dávných staletích jsem občas využil umělecké licence, a když jsem si nebyl jistý, vybral jsem prostě to, co se mi nejvíc líbilo.

Jména některých míst se objevují i v mých románech ze série *Bernicia Chronicles* (Bernicijské kroniky), ale v poněkud odlišné podobě. Odchylné pojmenování je záměrné, protože tato kniha nepatří do série, a má rovněž naznačit plynutí času a změny jazyka, k nimž během staletí docházelo.

Bebbanburg	Bamburgh
Berewic	Berwick upon Tweed
Byzantion	Konstantinopol (Istanbul)
Cocueda	řeka Coquet
Cocwaedesae	ostrov Coquet
Cordova	Cordóba, Španělsko
Corebricg	Corbridge
Duibliñn	Dublin
Eoforwic	York
Fossa	řeka Foss

Gwynedd	raně středověké království, nyní hrabství na severozápadě Walesu
Gyruum	Jarrow
Hereteu	Hartlepool
Ifriqiya	oblast zahrnující dnešní Tunisko, západní Libyi a východní Alžírsko
Lindisfarnae	Lindisfarne
Loch Cuan	záliv Strangford Lough, Severní Irsko
Magilos	Melrose
Oguz il	(provincie Oguz) turkický stát situovaný v prostoru mezi pobřežími Kaspického moře a Aralského jezera
Powys	raně středověké království, nynější hrab- ství ve střední oblasti Walesu
Rygjafylki	kraj Rogaland, Norsko
Streanæshealth	Whitby
Tine	řeka Tyne
Tuede	řeka Tweed
Ubbanford	Norham
Usa	řeka Ouse
Uuiremutha	Monkwearmouth
Vestfold	Vestfold, historické území ve východním Norsku
Werceworthe	Warkworth

Kanonické denní modlitby

matutinum	kolem druhé hodiny v noci
laudy	při svítání (z lat. <i>laudes</i>)
prima	o první hodině, tj. v závislosti na roční době hodinu po východu slunce (v létě tedy asi v šest hodin)
tercie	o třetí hodině, tj. kolem deváté hodiny (z lat. <i>tertia</i>)
sexta	o šesté hodině, tj. v poledne
nona	o deváté hodině, tj. asi v patnáct hodin
nešpory	večer při západu slunce (z lat. <i>vesperae</i>)
kompletář	před spaním (z lat. <i>completorium</i>)

JEDNA

Umírám.

Řadu měsíců jsem odmítal vnímat příznaky konce, ale dnes ráno jsem měl ve stolici krev a hluboko v břiše se mi usadila tupá bolest. Případá mi, jako bych v sobě měl nějakého démona, který mi vyžírá vnitřnosti. A třeba tam nějaký je. Možná moje tělo propadlo Dáblu, který si s ním může dělat, co se mu zlíbí, než spočinu v ledovém objetí smrti. Nevychítám Bohu, že by mě snad opustil. V posledních letech jsem se ze všech sil snažil dodržovat jeho přikázání. Uctíval jsem ho a vzdával mu chválu svou prací i modlitbami, ale je možné, že člověk během života poklesne příliš hluboko, než aby si zasloužil jeho odpuštění. Víím, že v Písmu stojí něco jiného, ale nedokážu se ubránit úvahám, zda věci, které jsem napáchal, nepřiměly dokonce i Všemohoucího, aby se ke mně obrátil zády.

Častokrát jsem se probudil do ledového poklidu své cely, mraz mě štípal do nosu, svět kolem byl temný a tichý, a já jsem ležel na pryčně, tiskl si pod bradu tenkou přikrývku a děsil se toho, že nebudu ve chvíli smrti předveden před svého nebeského Otce. Mohl by člověku, jako jsem já, Ježíš skutečně odpustit?

Nu, teď umírám, takže to brzy zjistím. Smrt si pro mě přichází tak jistě, jako že venku taje sníh, mění hlínu na polích v lepkavé mazlavé bláto, jež se lepí na nohy rolníkům, kteří se tam lopotí. Celé dny je slyšet dopadající kapky z tajícího ledu a tu a tam zahučení a pak tupé žuchnutí sněhu, který klouže po šikmých šindelových střechách kláštera. Země se protepluje a já cítím, jak mě opouští síly. Jako by mi kosti prosycoval mrazivý dech ustupující zimy.

Velmi dlouho jsem věřil, že jsem nesmrtelný, jako myslím všichni mladí muži. Když jsem byl mladší, tak bych vynadal každému, kdo by mi vykládal, že zestárnu a zeslábnu,

nezvládnou ujít víc než několik nejistých kroků, v sukovitých rukou se mi usadí bolest, oči se zakalí a pohled rozmaže, takže sotva uvidím na písмена, která píšu, snad vyjma dní, kdy slunce svítí nejjasněji. Avšak čas, stejně jako sudička vládnoucí osudu člověka, je neúprosný a pozvolna, leč neustále mě obíral o ty, o které jsem pečoval, a oslabil moje tělo, až se z něho stala žalostná sípající schránka; jsem než pouhý stín mladého, vitálního muže, který si kdysi bláhově myslel, že bude žít navěky. Býval jsem vskutku vzdorný a paličatý mladík.

A přece, navzdory ničivému času, který poznamenal mé tělo, ve mně stále dlí onen impulzivní mládenec. Protože to, co se chystám podniknout, je rebelantské a neposlušné.

Mnoho dní jsem dumal, zda se mám pustit do sepsání tohoto příběhu. Pergamen, inkoust a brky jsou velice drahé a opat Criba bude zuřit, až zjistí, že jsem nepracoval na opisu *Vita Sancti Wilfrithi*, jak mi přikázal. Obávám se však, že všechnen vztek mu nebude nic platný. Z mojí společnosti nemá žádné potěšení a nenavštíví mě dřív, než bude kniha dokončena. Nemá mě rád, věří však v mé písařské schopnosti, přestože zaplnit všechny ty vyčíněné a vyhlazené telecí kůže písmem mi trvá déle než kdysi. Velmi pravděpodobně mě položí do hrobu dřív, než opat stačí zjistit, co jsem udělal. Pomyšlení na tenhle podvodný trik mi vyvolává zamrazení kolem páteře.

Ano, někde v mém nitru se stále skrývá ten mladý muž, pořád stejně svéhlavý a plný pýchy.

Další hřích, který přibude na mém seznamu.

A přece věřím, že to, co dělám, třeba není tak docela špatné. Život svatého Wilfrida, jistě požehnaný, už byl popsán, ale o mém životě neví nikdo nic. Životopisy svatých a králů se ve skriptoriích světa kupí ve vysokých hromadách, a to je dobře. Ale co můj život? Viděl jsem věci, kterým by lidé nechtěli věřit. Poblíž Oděsy jsem pozoroval turkickou loď, jež hořela nedaleko pobřeží. Viděl jsem sluneční paprsky zažíhat jiskry v očích římské císařovny, když jsme proplouvali podél byzantského Zlatého rohu. Nechci, aby se všechny ty chvíle ztratily v čase jako sníh, když přijdou jarní deště.

Roky jsem opisoval nesčetné knihy o historii, počínaje Tacitem a konče Bedou. Každý z těch svazků je plný svědectví o skvělých císařích, kráľích a kráľovnách, o šlechticích a šlechticnách. Ale co lidé, kteří jim sloužili? Když zemřou, jejich životy upadnou do zapomnění. Málo z těch, kteří pomřeli v běhu staletí, mělo znalosti dostatečné k tomu, aby své myšlenky vyjádřili písmem, ale litery, jež kladu na stránky, jsou stále zřetelné a má paměť zůstává jasná. Zdá se mi, že když mám příležitost a potřebnou dovednost, bylo by snad hříšné, kdybych nese-psal historii svého života. Nejsem snad písař? A když ne já, kdo zaznamená dějiny mé doby?

Nikdo další nezbyvá, aby promluvil o tajemstvích, která jsem v sobě po všechny ty roky nosil. Moje příběhy se jeví jako příliš významné, než aby jen tak zmizely a byly pohřbeny spolu s mou křehkou pozemskou schránkou. V mém vyprávění se však skrývá jisté nebezpečí: odhaluji v něm záhady, o kterých jsem se dřív obával být jen zmínit. Nyní se však bojím jenom smrti, a tak svá tajemství vyjevím pro ty, kteří přijdou po mně. Občas mě obviňovali z přílišného sebevědomí, a možná i tahle touha zaznamenat běh vlastního života pro budoucnost pramení z oné přemřštené pýchy. Takový soud však lze svěřit pouze Všemohoucímu a ponechat jej na čtenářích tohoto spisu.

Čas rychle ubíhá. Už téměř cítím na zátylku dech smrti. A tak bez nějaké předmluvy rovnou začnu. Ale odkud to mám vzít? Mohl bych vyprávět o dětství, které jsem prožil ve vesničce na březích řeky Tuede, ale tam se neudálo nic tak pozoruhodného, aby to stálo za zmínku. Ne, musím začít dnem, kdy se můj život navždy změnil. Dnem, kdy naše mírumilovné břehy zakusily krev, děs, oheň a smrt.

Onoho paměťihodného rána jsem se v myšlenkách zabýval představami o něčem úžasném a nádherném. O pokladu, který, jak se mělo ukázat, ve mně vzbuzoval nehynoucí vášně. O milence, k níž jsem se obracel po celý život, s láskou jsem o ni pečoval, bojoval za ni a proléval krev. Dokonce jsem kvůli ní zabíjel. A teď, před smrtí, mířím k tomu, abych konečně a zcela pravdivě vylíčil svůj a její příběh.

Ten začal před dávnou dobou, kdy jsem ještě byl mladík se srdcem nadýmajícím se pýchou. Můj rozum ostrý jak břitva překypoval myšlenkami plnými znalostí a poučení, dokonalými slovy, filozofií a teologií, a neměl jsem nejmenší zdání, jaké hrůzy dopadnou na Lindisfarnae osudového červnového dne Léta Páně 793.

Toho dne připluli severští dáblové.

DVA

Stále si dokážu vybavit tu nádhernou cestu na sever k ostrovu Lindisfarnae. Moje mula, občas vzpurná, ale jinak dosti ochotná, se vlekla vedle mě. Štíhlý a dlouhonohý bratr Leofstan kráčel před námi, jako by se chtěl zbavit mého věčného klábošení. Šel jsem pružným krokem a popotahoval naložené zvíře za uzdu, abych je donutil k rychlejší chůzi, ale častěji jsem mu tiše domlouval, než že bych švihl lískovým prutem, který jsem nesl v ruce. Srdce mi plesalo pocitem svobody – po mnoha zimních a jarních měsících, kdy mě nevlídné počasí drželo ve zdech kláštera ve Werceworthe, jsem se konečně dostal ven.

Pořád jsem sotva dokázal uvěřit, že si Leofstan vybral ze všech mnišských noviců zrovna mě, abych ho na této cestě doprovázel. Měl bratrům do skriptoria v Lindisfarnae přivést zásobu čerstvě vysušených, vypnutých a oškrábaných jehněčích kůží, aby měli na co psát. Když jsem se o tom doslechl, prosil jsem, aby mě vzal s sebou.

„Víc by ti prospělo, kdyby ses upnul na studium, než aby ses vláčel se mnou na sever,“ odpověděl.

„Už jsem si stačil uložit do paměti kapitoly osm až devatenáct z *Regule*,“ ujišťoval jsem ho.

Leofstan pozdvihl obočí.

„A co latinská cvičení?“ zeptal se a sklopil ke mně pohled, jako by mě pozoroval přes vlastní nos.

„Opsal jsem všechny deklinace a naučil se všechna zájmena, která se odchyľují od normálního skloňování.“

Nabídl jsem mu ke kontrole pouzdro s voskovou psací tabulkou. Vzal si ji a prohlédl všechno, co jsem písátkem vyškrábal do tenké vrstvy včelího vosku. Vždycky jsem se snadno učil cizí jazyky jak slovem, tak písmem, a věděl jsem, že mé latinské cvičení je správně. Hubeným prstem běžel po slovech, jak je postupně četl, pak něco zabručel, ale nepoznal jsem, jestli pochvalně, nebo nesouhlasně.

Dlouhou chvíli mě pozoroval.

„Copak tě tolik přitahuje k Lindisfarnae?“ zeptal se nakonec.

Toužil jsem se vysvobodit z tísnivé atmosféry kláštera a dostat se někam dál než po hranice nevelkého kusu půdy kolem Werceworthe. Ale Leofstanovi jsem odpověděl něco jiného.

„Často jsi nám říkal, že písáři v Lindisfarnae jsou nejlepší v celém křesťanstvu. Teď, když jsem se začal učit krásnému umění písma, bych rád viděl ty nejlepší rukopisy na světě.“ Znovu na mě jen tak hleděl a z hubené vrásčité tváře se mu nedalo vyčíst, co si myslí. Nesvraštil snad maličko obočí? Ale stejně jsem se ho dál snažil přesvědčit a výmluvně se mu díval do očí, přičemž jsem doufal, že se tvářím počestně a dychtivě. „Myslím, že bych se mohl hodně naučit, kdybych přihlížel, jak pracují písáři v Lindisfarnae,“ prohlásil jsem a dodal něco, o čem jsem věřil, že by mohlo rozhodnout v můj prospěch: „Taky bych velice uvítal příležitost spatřit lebku svatého Oswalda a kosti svatého Cuthberta, pomodlit se k tomu skvělému králi a věnovat modlitbu i nejposvátnějším světcům. Pomodlil bych se za nesmrtelnou duši své matky. Necht spočine ve věčném klidu na prsou Všemohoucího.“

Pocítil jsem osten viny, že využívám matčiny památky, abych dosáhl svého. Zemřela, když jsem byl ještě malý, a vzpomínal jsem si na ni jen mlhavě. A přece jsem nelhal. Kdyby mě Leofstan vzal s sebou, pomodlil bych se v Lindisfarnae ke svatým za její duši.

Učitel se zamračil, a tak jsem radši zmlkl. Měl jsem sice zvláštní nadání pro jazyky a psaní, ale často jsem býval i líný,

a on očividně pochyboval, že svá slova míním opravdově. Po několik srdečních tepů jsem si byl jist, že mou žádost odmítne, ale nakonec přikývl.

„Tak dobře,“ souhlasil. „Budeš mě na té cestě provázet. Od bratří v Lindisfarnae se můžeš mnoho naučit. Budeš mít na starosti mulu. Doufám, že nevyvedeš něco, kvůli čemu bych musel svého rozhodnutí litovat.“

Jak jsme se tak ubírali k severu po staré rozbité cestě Deira Stræt, byl jsem si docela jistý, že své povolnosti nejednou zaželel. Byl jsem mu bídnyým společníkem, a čím víc jsme se blížili k cíli, tím obtížněji se mi dařilo potlačovat vzrušení. Ukázal jsem na drobného tříslově zbarveného ptáčka, který zalétal do hlodášového keře a zase z něj vylétal. Leofstan se po zpěváčkovi podíval a nepřítomně přikývl. Teď, když jsem unikl příkazu mlčení platnému v klášteře, jsem pořád něco drmolil, a když na to dnes vzpomínám, musím ocenit, že Leofstan na mé otravné chování reagoval shovívavě. Tehdy jsem na něco takového ani nepomyslel. Opravdově mě nadchlo, že se mi nabídla příležitost přihlížet práci mnichů ve skriptoriu, kde opisovali evangelia, misály a žaltáře pro biskupy a krále po celém světě, od vzdáleného Říma na jihu po daleký Duiblinn na západě. Od počátku mě fascinovalo umění spočívající ve zhotovování knih a nepochyboval jsem, že se od mistrů toho řemesla něčemu přiučím, vždyť to byli nejlepší písaři v zemi. Také jsem byl zvědavý, jak asi vypadá lebka svatého Oswalda. A co ostatky svatého biskupa Cuthberta, jehož jméno bylo navždycky spojeno s Lindisfarnae? Pocítím nějakou sílu, která se bude linout z jeho hrobky? Budu vnímat posvátnou energii prýštlící z relikviáře skrývajícíchho vysušenou Oswaldovu lebku?

Pro mladíka, jako jsem byl já, který neprožil ještě ani dvacet jar, to byly otázky velmi vzrušující. Tehdy, když jsme se ubírali za dlouhých a teplých letních dnů k severu, jsem v nejmenším netušil, že můj zrak brzy spočine na něčem výjimečně krásném a zároveň temně záhadném, co mě navždy pozmění. Leofstan chtěl, abych se při této cestě poučil,

nevěřím však, že by ho napadlo, o jak hluboké a nesmírné poučení půjde či jaké důsledky bude mít tato pouť pro další životy nás obou.

Dorazili jsme k přechodu na ostrov a tam jsme museli vyčkat odlivu. Odpočívali jsme a já jsem sledoval větší i menší racky, jak se prohánějí a krouží a na nebi nad nimi plují nadýchané mráčky. Na tmavé vodě o kousek dál plavalo několik kormoránů a nad hladinu občas vystřčil hlavu tuleň. Většinou jsme seděli mlčky. Nyní, kdy už jsme to měli k cíli kousek cesty a na obzoru vpravo od nás se tyčila silueta pevnosti Bebbanburg, mě místo neustálého vzrušeného povídání naplnilo napjaté očekávání, co mě asi čeká, až vkročím na Svatý ostrov. Leofstana zjevně uspokojovalo, že jsem chvíli mlčel a zklidnil se, a beze slov pozoroval zemi, moře i oblohu.

Nakonec odliv odhalil bezpečnou cestu napříč bažinami na ostrov Lindisfarnae. Pěšinu využívali poutníci a ostatní pocestní a vyznačovaly ji dlouhé tyče trčící z tmavého písku.

Leofstan šel v čele, já jsem ho následoval a za sebou vedl mulu. Znervózňovalo mě, že procházíme místy, která ještě nedávno zaplavovalo moře, a mula možná mou nejistotu vycítila, protože napřed vůbec odmítala na pěšinu vkročit. Zatahal jsem ji za ohlávku a konejšil tichým broukáním, až nakonec neochotně přešla duny a vkročila na mořem srovnaný písek, který odděloval Svatý ostrov od britské pevniny. Bez ohledu na to, že páliho slunce, byl zde vzduch chladný a vanul prudký vítr prosycený vůní moře.

„Tato pěšina je docela bezpečná,“ ozval se Leofstan, „ale kdyby z ní pocestný zbloudil, mohl by zapadnout do hlubokého bahna.“ Podíval se přes širokou slat do míst, kde se mezi jezírky, v nichž se odráželo modré nebe, brodili ústříčníci. „Už kousek stranou můžeš narazit na třasovisko, které ti pohltí celé nohy a bude tě pevně svírat, dokud se moře nepřihrne s přílivem zpátky, aby si připsalo další oběť.“

Zachvěl jsem se a táhl za sebou mulu, co jsem mohl, jen abych nezůstal příliš daleko za Leofstanem.

Ulevilo se mi, když jsme došli na pevnou zemi, kde jsem měl jistotu, že mě nemohou pohltit mořské vody, až příští příliv zdvihne hladinu. Nedlouho po poledni jsme minuli houfek chalup, kde žili a měli své dílny svěští obyvatelé ostrova, kteří sloužili svatým mužům a ženám obývajícím klášter. Zdejší lidé si nás prohlíželi, ale na zjev řeholníků s vyholenou tonzурou procházejících kolem jejich chalup byli zvyklí, a tak se hned vraceli ke své práci. Chvíli vedle nás běželo několik dětí, zvědavých na neznámé mnichy. Na mulu zaštěkal pes a rozběhl se za námi, dokud jeho majitel, širokoplecí muž s rameny svědčícími o těžké práci, nevyšel ze stínu svého domu a nezapískal na něho. Pes se vracel k pánovi a ramanatý muž nám pozvedl ruku na pozdrav.

Osadu jsme nechali za zády, překročili jsme vallum, příkop obklopující budovy kláštera, a čekaly nás poslední kroky naší pouti. Bratři se ubírali do kaple, a když jsem se podíval na slunce, uvědomil jsem si, že musí být čas k noně, odpolední modlitbě připadající na devátou denní hodinu. Myslel jsem, že Leofstan, který nikdy nevynechal žádnou bohoslužbu, mi přikáže přivázat mulu a jít s ostatními do chrámu. Ale než jsme k němu stačili dojít, spěchal nám kdosi naproti.

Mladý mnich, možná o dva nebo tři roky starší než já, jemuž zpod kápě zářily oči ve tváři poničené nějakou dětskou chorobou.

„Bratr Leofstan?“ zeptal se bez dechu. Oslovený přikývl. „Jsi velice vítán. Posílá mě bratr Oslac, abych tě uvítal.“

Leofstan pozvedl obočí.

„A ty jsi?“

„Já jsem Tidraed, bratře.“

Leofstan ukázal na mě.

„Tohle je Hunlaf.“

Tidraed bezmyšlenkovitě přikývl, ale hned se otáčel a kynul nám, abychom ho následovali. Zamířil k největší z klášterních budov.

„Proč ten spěch?“ zeptal se Leofstan. „Ani jsme nemohli složit náklad z muly nebo uhasit žízeň.“

„Viděli jsme, jak přicházíte po Poutnické cestě,“ odpověděl Tidraed. „Bratr Oslac našel něco, co bys podle jeho mínění měl vidět.“ Zastavil se a obrátil se tváří k nám. Letmo spočinul pohledem na kapli, odkud se nyní ozývaly povědomé zvuky hlasů při odpolední bohoslužbě. „Myslí si, že nejlepší bude, když se na to podíváš, dokud jsou ostatní bratři na modlitbách.“

Leofstan se poškrábal na zátylku. Podíval se po mně, ale jeho výraz jsem si nedokázal vyložit. Pak pokrčil rameny. „Tak nás veď, Tidraede.“

Došli jsme k oné velké budově. Ve vchodu nás očekával starý muž. V bledé tváři měl věkem vepsané vrásky a kolem uší mu zbývaly věchýtky bílých vlasů, které se ve vánku tetelily jako pavučinky.

„Velmi rád tě zase vidím, bratře Oslacu,“ pronesl Leofstan, přistoupil k mnichovi a podával mu ruku.

„Na tohle není čas,“ opáčil starý mnich. Otočil se na patě a spěchal do šerého nitra budovy. Leofstan se zamračil, ale následoval ho. Nechal jsem mulu, ať se pase na řídké trávě, která chřadla na písčité půdě, a rozběhl jsem se za nimi. Nemohl jsem tušit, čeho se stanu svědkem, ale z Oslaca vyzařovala taková nervozita a dychtivost, že to stačilo zažehnout mou představivost.

Nitro dlouhé síně osvětlovaly pruhy slunečního světla pronikajícího skrze otevřená okna. V paprscích tančila zrnka prachu. Bylo tam ticho a chladno. Po jasném světle venku jsem přisleple pomrkával. Ale vůně, které zde naplňovaly vzduch, mi dostatečně ozřejmily, na jakém místě jsem se to ocitl, ještě než se mi oči přizpůsobily šeru. Rozlišil jsem kyselý pach octa, zelené skalice a duběnek, kterých se užívalo k výrobě černého odolného inkoustu, lehký zvířecí zápach pergamenu, vůni jemného písku uloženého v posýpátkách k osušení písma i nasládle olejnatý pach psacích brků. Jak mi oči přivykaly na méně světla, viděl jsem psací stolky, po podlaze roztroušené brky a hraničky knih a svitků, ale to už jsem věděl, že se nacházím v proslaveném skriptoriu lindisfarnaeského kláštera.

Zhluboka jsem vdechoval známé vůně a rozhlížel se kolem. Síň mohla být i dvakrát tak velká jako skriptorium u nás ve Werceworthe, v němž jsem trávil většinu dní. Ohromilo mě množství knih, které tu měli. Chtělo se mi k nim vztáhnout ruku a na všechny si sáhnout, prolistovat jejich stránky, napájet se jejich moudrostí. Přistoupil jsem k nejbližšímu psacímu stolku, abych se podíval na jemně zpracovaný rukopis na hlazeném pergamenu z telecí kůže. Než jsem se však stačil zahloubat do něčeho, co mi připadalo jako rozpracovaný opis *Životopisu svatého Willibrorda*, všiml jsem si, že Leofstan, Tidraed a Oslac došli až do nejvzdálenějšího kouta síně.

„Je možné tomu chlapci věřit?“ zeptal se staroch a významně pohlédl mým směrem.

„Samozřejmě,“ opáčil Leofstan bez váhání. „A je tak bystrý jako málokterý student, kterého jsem kdy měl. Jinak bych ho ani nepřivedl.“

Oslac na mě netrpělivě zamával. Spěchal jsem k nim a srdce mi překypovalo hrdostí na to, co o mně řekl učitel. Všichni tři hleděli na předmět položený na stole. Když jsem došel k nim, Oslac stáhl kus látky, kterým byla ta věc přikrytá, a všem třem se tváře rozzářily teplým světlem jako od žhavicích uhlíků v ohništi.

Leofstan se pokřižoval. Já jsem neviděl, na co to tak zírají, a musel jsem se natáhnout nad Tidraedovo rameno, abych to také spatřil. Zajíkl jsem se a chvíli jsem nemohl dýchat ani promluvit – taková krása tam před námi ležela.

Kniha, ovšem kniha nepodobná žádné z těch, jaké jsem dosud viděl. Všechna knižní díla mají pochopitelně obrovskou cenu. Jsou vyrobeny z kůží mnoha zvířat, telat či jehňat, na pergamenu je pečlivě vykreslen nespočet písmen a inkoust je hodně drahý. Ty nejlepší svazky mívají barevné ilustrace a jejich stránky zdobí různé ornamenty, někdy se do ilustrací vlepují dokonce i tenoučké lístky zlata, aby se zdůraznily určité postavy či obrazy. Také desky knih bývají zdobeny bohatými ornamenty, ve výjimečných případech zhotovenými ze vzácných kovů, ba i osázené drahými kameny.

Ve Werceworthe mi Leofstan dovolil číst opis evangelií. Šlo o nejzácnejší knihu v celém klášteře, bohatě zdobenou na deskách i uvnitř svazku, dílo neporovnatelné krásy a hodnoty. Avšak nic z toho, co jsem dosud mohl spatřit, mě nepřipravilo na knihu, kterou teď Oslac odkryl.

Na její zavřené desky dopadl z nejbližšího okna skriptoria snop slunečních paprsků, které se odrážely od nespočtu drahokamů a nejjemnějšího zlatého zdobení. Otevřenými okny k nám doléhal z kaple vzdálený zpěv bratří v Kristu, a přišlo mi, jako by obdivně opěvovali to, nač jsme právě hleděli. Chvíli jsme stáli tiše, snad nikdo z nás nebyl schopen slova nebo se nám nechtělo narušit kouzlo, jímž nás přitahovalo mistrovské dílo zdobící desky knihy. Hltal jsem očima prolínající se obrazy, všímal si podrobností složitého vzoru, jenž jako by tvořil písmena slov, která jsem nepoznával. Zlaté zákruty a spirály pokrývaly desky nesmírně složitou kresbou, a nepochyboval jsem, že je v ní skrytý význam, který mi uniká. Zdobení desek bylo tak propracované a detailní, až jsem si připadal hloupě, že smím vedle toho díla vůbec stát. Kniha měřila na výšku asi tolik co mužská paže a byla zhruba z poloviny tak široká. Celé desky byly osázené drahokamy. Třpytily se v proudu slunečního světla, v němž plula zrníčka prachu, jako oči nějakého zvířete ukrytého v houštině zlatých větví. Uprostřed přední desky seděl největší drahokam ze všech, zářivý krvavě rudý kámen upevněný v hnízdě ze zlatých vláken, jež se od něho rozbíhala jako kořeny stromu a spojovala se uprostřed desek v pevný zlatý pruh, který se táhl na obě strany, jako by desku půlil.

Leofstan první porušil užaslé ticho.

„Kde jsi po všech božích zemích nalezl tenhle zázrak?“

„Jak se dostal sem, to není důležité,“ zašeptal Oslac napjatě. „Musíme rozhodnout, co s tím uděláme.“

„Ty myslíš...?“ Leofstan větu nedokončil.

Místo odpovědi se Oslac zhluboka nadechl a rozechvělou rukou, jako by se bál, že ho kniha může popálit, otevřel desky.

První strana nesla ilustraci téměř stejně složitou jako zdobení přední desky. Celou ji pokrýval jakýsi zavnutý nákres. Hleděl jsem na ni a žasl nad uměním neznámého písaře, ale všechny ty protínající se proudy a cestičky mi nedávaly žádný smysl. Blízko středu strany se vyjímalo něco jako velký strom, kolem něhož plynula voda. Několik zvlněných linií nad ním mi připomínalo prstence, jaké jsou vidět na průřezu poraženého kmene. Po celém obraze se to jen hemžilo symboly a postavami lidí a zvířat.

Leofstan se zamračil a otočil na další stránku. Ta byla celá popsaná. Odstrčil jsem Tidraeda stranou, abych lépe viděl. Hned jsem poznal, že slova jsou latinská. Vytvořil je opravdu mistrovský písař. Přes jemnou práci s brkem a jásavé barvy inkoustů působila kniha dojmem značné starobylosti.

„Poklad života,“ přečetl jsem nahlas.

Oslac se po mně ostře otočil a poznamenal se křížem.

„Říkal jsem ti, že je chytrý,“ zabručel Leofstan.

„Co to je?“ zeptal jsem se.

Leofstan chtěl znát odpověď stejně jako já a podíval se po Oslacovi, ale mnich zavrtěl hlavou. Zvedl ruku k uchu. Uvědomil jsem si, že vzdálený zpěv utichl. Bohoslužba v kapli brzy skončí.

„V tom svazku je sepsané učení proroka řečeného Mání,“ řekl Oslac, „teď ale není čas na další řeči.“ Natáhl ruku, knihu s prásknutím zavřel a začal ji balit do zaprášeného hadru.

„Mání?“ zašeptal Leofstan a zablýskalo se mu v očích. „Takže kacířská kniha?“

Oslac dokončil balení skvostného svazku do plátna. Kývl na Tidraeda, který poklad vzal a odnesl ho do jedné z početných skříní, které stály podél zadní stěny.

„Skrývá se v ní hluboké vědění a je to věc nesmírné krásy a hodnoty,“ řekl starý mnich. „Nesmí se zničit.“

Leofstan s vážným výrazem ve tváři souhlasně přikývl.

„Zničit?“ zasyčel jsem, zděšený takovou myšlenkou.

Oslac se unaveně pousmál.

„Žel, ne všichni jsou tak vstřícní a poučení, jak by se mohlo zdát, mladý Hunlafe. Jsou zde tací, kteří by ochotně spálili jakékoli dílo, které podle jejich soudu zašlo příliš daleko od stanovené doktríny. Mají strach, že podobné kacířské spisy by mohly zatemnit jinak bystrou mysl a svěst dotyčného k pokušení. Dokonce zapříčinit jeho ztracení.“

Zachvěl jsem se.

„Takže je to dílo Ďáblovo?“ zeptal jsem se. Byl snad ten spis, bohatě zdobený drahokamy a zlatem, vytvořen k tomu účelu, aby člověka, který neopatrně otevře jeho stránky a dovolí prokletým slovům vsáknout do své mysli, odsoudil k pekelným mukám? Ustoupil jsem o krok zpátky a pokřížoval se.

Leofstan mi položil ruku na rameno, aby mě uklidnil.

„Je to jen kniha,“ domlouval mi. „Slova a obrázky na pergamentu. Lidské dílo. Nic víc.“

„Ale co když je kacířská?“ Opět jsem se otrásl a představil si, jak mi pekelné plameny olizují kotníky. „Snad by se opravdu měla zničit.“

„To ne, Hunlafe!“ okřikl mě Leofstan. „Takhle nemluv. Já tě znám. Miluješ knihy stejně jako já. Jsou oknem do minulosti, do myšlenek dávno mrtvých mužů. Nikdy nemluv o tom, že by se měly ničit. Taková není vůle Boží.“

Nejistě jsem přikývl. Opravdu jsem měl velmi rád knihy, ale zmínky o kacířství mě naplnily strachem.

„Nikomu se nesmíš slovem zmínit, co jsi tady viděl,“ pokračoval Leofstan přísně a důrazně. „Přinejmenším do té doby, než stačím prostudovat její obsah.“ Vzdychl. „Dokonce i kdyby slova v té knize skrývala zlo, jsou to stále jen slova. Bůh je všemohoucí a slova napsaná na stránkách knihy mu jistě nepůsobí žádné obavy.“

Slyšeli jsme, jak zvenčí přicházejí mniši, kteří už skončili s modlitbami. Leofstan se mi díval do očí a poznal, jak mě ta věc tíží.

„Vzpomínáš, co jsi říkal, když jsem ti vyprávěl příběh knihovny z alexandrijského Músaionu? Nechtěl bys snad, aby takhle kniha shořela jako všechny spisy v Alexandrii, že ne?“

Příběh o zničení tak obrovské sumy vědění mě tehdy ohromil. Onen neslýchaný požár mě tak vyděsil, že se mi o něm dokonce zdálo. Ve snu jsem se pokoušel vběhnout do plamenů, abych zachránil vzácné svitky, ale spalující žár mi nedovolil vejít a musel jsem zůstat venku; po tvářích mi tekly slzy a bezmocně jsem přihlížel strašné ztrátě tak obrovského množství vědomostí.

„Nechtěl,“ přikývl jsem.

„Dobře. Tak nikomu neříkej, co jsi tady viděl, dokud nebudeme mít čas na důkladnější prozkoumání té knihy, abychom se pak rozhodli, jak nejlépe s ní naložit.“

Upřeně mi hleděl do očí, v nichž mu doutnalo zanícení, jaké jsem u něho ještě neviděl. Znovu jsem přikývl.

Do skriptoria vcházeli první mniši. Leofstan naladil ve tváři uvolněný výraz a otočil se po novém hlase, který ho oslovil.

„Bratře Leofstane!“ řekl starý muž, jemuž na hrudi visel velký zlatý kříž – podle něho jsem soudil, že to musí být Hygebald, představený zdejších bratří. Navzdory věku Hygebald přicházel rázným krokem a s otevřenou náručí. „Jaká radost, že tě zase vidím. Kohopak tu máme?“

„To je Hunlaf, Excellence.“

Biskup si mě pozorně prohlédl a všiml jsem si, že má laskové oči.

„Vítej, Hunlafe,“ pozdravil mě a pak se obrátil znovu na Leofstana. „Necháme mladíky Tidraeda a Hunlafa, ať složí náklad z muly. Ty musíš se mnou a povědět mi, co je na jihu nového.“

Obrátil se a odváděl Leofstana pryč.

Po celém skriptoriu se usazovali písaři, ostřili si brky, urovnávali stránky před sebou a rozmíchávali inkoust, aby se znovu pustili do klopotného díla při opisování textu, na němž zrovna pracovali. Přál jsem si, abych se k nim mohl připojit a soustředit se celou myslí na pracné přepisování dokumentů. Tahle práce by mě dokázala zcela pohltit, zaměstnat ruce i ducha, takže by nezbývalo místo na utrápené myšlenky točící se kolem kacírství a prokleté knihy.

Následoval jsem Tidraeda ven ze skriptoria, nemohl jsem se však zbavit myšlenek na výjimečnou knihu, jak tam zářila ve slunečním světle a jak se třpytily drahokamy zdobící přední desku. Přemýšlel jsem o slovech, která jsem v knize přečetl. *Poklad života*. Co by to mohlo znamenat? Kdo byl Mání a co asi vyjadřují ty do detailu propracované obrázky, které jsem viděl?

Pomáhal jsem Tidraedovi sundávat z muly stohy pergamentu, a jak jsme je odnášeli do šera ve skriptoriu, oči mi zabloudily ke vzdálené skříni, kde se ukrývala záhadná kniha. Pochopil jsem, že nenajdu klid, dokud ji znovu nespátřím a nerozluším všechna její tajemství.

ČŘI

Po zbytek dne jsem Leofstana neviděl. Večer jsem se s ostatními bratry účastnil nešpor a potom večere, která proběhla ve všeobecném mlčení. Tidraed mi věnoval pouze jediné strohé gesto oběma rukama, které jsem pochopil jako ledabylé pozvání do refektáře, a pak beze slova seděl naproti mně. Docela dlouho se na mě mračil, až jsem nakonec odvrátil pohled – důvod jeho očividné nechuti vůči mně mi zůstal záhadou.

Při setmění jsme se pomodlili při kompletáři a pak mi ukázali malou celu pro návštěvníky. Když jsem uléhal na úzkou pryčnu, po Leofstanovi stále nebylo ani památky. Po zvyku jsem se probudil za nejčernější noci, abych se účastnil noční bohoslužby, a ani tehdy Leofstan v cele nebyl. V hlavě se mi pletly myšlenky jedna přes druhou, avšak známý rytmus modliteb mě uklidňoval, takže jsem se vzbudil až ráno před svítáním a s ostatními mnichy jsem trávou zmáčenou od rosy přešel do kostela k jitřní pobožnosti.

Když se nám od Hygebalda dostalo požehnání, bratři se rozešli každý po své práci a já jsem se ocitl v nezvyklé situaci,

protože jsem neměl co dělat. A tak jsem se sebral a opustil okrsek kláštera – zrovna vycházelo slunce a svými paprsky zlatilo východní obzor, což mi připomnělo desky kacířské knihy, kterou nám ukazoval Oslac.

Chtěl jsem mít čas na přemýšlení, a tak mě napadlo, že až mě budou plísnit kvůli zameškání modliteb při primě, mohl bych říct, že jsem se ztratil. Přešel jsem vallum a zamířil ke skupince chalup obývaných světskými lidmi. Vzduch prosycoval silný pach ryb a kouře z hořícího dřeva, protože na trámových konstrukcích přímo na pláži udili nad ohněm makrely. Nad mořskou hladinou se držela mlha, vlny se sykotem vybíhaly na písek a bublaly mezi kameny. Dým z ohňů se mísil s mlhou a vytvářel ve vzduchu těžký opar. Když jsem se ohlédl zpátky po doškové střeše chrámu, zjistil jsem, že už nedokážu rozlišit obrysy budov. Po zádech mi přešel mrazivý závan strachu – pomyslel jsem na trest, který by mě mohl stihnout, jestli se zjistí, že jsem odešel z kláštera. Avšak tahle obava nebyla natolik palčivá, abych ji nedokázal překonat. Zdála se nicotná v porovnání s mukami, která mi působila povinnost zachovat mlčení o existenci *Pokladu života*, jak jsem pojmenoval tu nešťastnou knihu. Při první příležitosti si budu muset promluvit s Leofstanem a požádat ho o vysvětlení. Po pravdě jsem ale předem věděl, že nic podobného neudělám. Byl to můj učitel a měl jsem před ním respekt. Zvolna jsem kráčel po písku a hlavou mi táhly úvahy, jak velice si ho vážím. Jestliže mi řekl, že mám zachovat tajemství, pak jistě chtěl jen to nejlepší. Nepřál by si, aby existence záhadné knihy nějak ublížila mně nebo komukoli jinému. O tom jsem nepochyboval. Znal jsem ho jako přísného učitele, ale spravedlivého a poctivého člověka. A jestliže je pravda, co říkal o lidech, kteří by knihu chtěli zničit, pak musíme postupovat velmi obezřetně.

Šel jsem po břehu skoro neslyšně, protože veškeré zvuky jako by se dusily v závoji kouře visícího v chladném ranním vzduchu.

Vzápětí jsem však uslyšel rytmické pozpěvování, jehož melodie stoupala a klesala jako vlny přibíhající k pláži. Hlas patřil mladé ženě, která zpívala lehce a s vervou, protože se myšlenkami zřejmě soustředila na něco jiného. Píseň mě vábila blíž. Znělo v ní něco neodbytného a povědomého, jako bych ji kdysi zaslechl ve snu. Váhal jsem a chvílku jenom poslouchal. Zvolnil jsem krok, abych zbytečně nevylekal tu, která tak krásně zpívala, ale také jsem se potřeboval podívat do tváře, z níž vycházel tak sladký hlas.

Jak jsem postupoval, z mlhy se vynořily obrysy trámových konstrukcí se zavěšenými uzenými rybami. Vycházející slunce prozářilo opar zlatým světlem. Mlha začala řidnout a díky tomu jsem rozlišil postavu zpívající dívky. Přecházela od jednoho ohniště ke druhému, odtahovala rámy se zavěšenými rybami nebo přikládala do ohně, když bylo zapotřebí, kontrolovala, jak probíhá uzení, a pokud se to zdálo nutné, otáčela ryby na druhou stranu. Celou dobu si při tom pobrukovala a pozpěvovala, aniž by měla tušení, že jsem nablízku.

Znovu se přihlásil pocit, že tohle všechno znám. Podivně rozrušený jsem se přišoural ještě o kousek blíž. Chtěl jsem, aby si mě všimla, a zároveň bych ji byl rád pozoroval, aniž by o mé přítomnosti měla tušení. Na první pohled byla z chudé rodiny. Neměla boty a svrchní dlouhá košile i šaty pod ní byly odrané. Červenohnědé vlasy barvy podzimního listí jí visely v jediném copu až do půli zad. Pohybovala se ladně jako kočka a neudělala ani jeden pohyb navíc. Byla štíhlá, ale silná a svižná, a přestože oblečení měla staré a poněkud neformenné, stejně nedokázalo zatajit výrazné ženské křivky jejich boků a prsou.

„Nač tak civíš?“ zeptala se mě nečekaně. Rychle se obrátila tvář ke mně, až jí cop za zády švihl jako bič.

„Já... já...“ koktal jsem. V ústech mi vyschlo, jako bych i já visel nad čoudícím ohněm, abych se tam udil spolu s rybami.

V očích se jí zle zablesklo a lekl jsem se, že vytáhne z ohně hořící větev a praští mě s ní. O krok jsem couvl a přitom jsem otvíral ústa, ale nevycházel z nich žádný hlas. Rychle ke mně

přistoupila blíž, až mi zatrnulo. A pak se její výraz znenadání změnil.

„Hunlafa...“ vydechla. „Jsi to ty?“

V té chvílce jsem ji poznal. Nejdřív její oči, které jiskřily v ranním slunci. Kolikrát jsem viděl ten lehký úsměv na jejích rtech? Zlaté svítání jí rozzářilo rysy ve tváři a viděl jsem ji stejně krásnou, jak líbezný mi připadal její zpěv. Srdce mi v hrudi poskočilo a rozbušilo se. Vždycky byla moc hezká, ale s dospíváním ještě víc rozkvetla.

„Aelfwyn!“ odpověděl jsem. „Co ty tady děláš?“

Zazubila se na mě.

„Já bych se tě mohla zeptat stejně, bratranče,“ opáčila s širokým úsměvem. A hned překonala ty dva kroky, které nás dělily, a pevně mě objala. Cítil jsem teplé oblíny jejího těla, které se ke mně tisklo, a v rozpacích jsem se zavrtěl. Odsunula mě na délku paží, aby si mě mohla lépe prohlédnout, a přitom vrtěla hlavou, i když se pořád usmívala. „Myslela jsem, že jsi ještě pořád v Magilrosu.“

„Už jsou to dva roky, co jsem odtud odešel.“

„Ty teď budeš bydlet tady?“ zeptala se, jako by ji ta vyhlídka vzrušovala. „U nás na ostrově?“

„To ne.“ Zavrtěl jsem hlavou a pomalu se probíral z překvapení. Pořád jsem nemohl tak docela uvěřit, že jsem Aelfwyn potkal zrovna tady na pláži v jitřní mlze páchnoucí dýmem. „Já teď žiju ve Werceworthe. Na jihu. Sem jsme bratřím přivezli pergamen.“ Zmínka o pergamenu mi přivolala vzpomínku na *Poklad života* a jeho tajemství, ale hned jsem úzkostnou myšlenku zaplašil.

„Jak je to dlouho?“ nadhodila a vrátila se znovu k péči o ryby a oheň.

„Odešla jsi od nás před šesti lety.“ Byla nejmladší dcerou sestry mojí matky. Jako děti jsme bez sebe nedali ani ránu, vyrůstali jsme spíš jako sourozenci než jako bratranec a sestřenice.

Ohlédla se po mně.

„Šest let,“ opakovala a důkladně si mě prohlížela. „Řekla bych, že to tak bude.“

Představil jsem si sám sebe, jak mě asi vidí, a cítil jsem, jak se červenám. Byli jsme stejného věku, ale zatímco ona se pohybovala čiperně a ladně, zářivý cop nádherných vlasů se jí vinul po zádech jako had, já jsem měl na temeni lebky vyholenou tonzuru, takže jsem vypadal mnohem starší, než jsem ve skutečnosti byl. Ona zůstávala pružná jako proutek, s pokožkou opálenou sluncem a prokrvenou větrem. Já jsem naopak pobledl po dnech strávených na modlitbách a při četbě, při studiu Písma a učení, jak správně opisovat starobylé rukopisy.

„To je báječné, že jsem tě zase potkala, Hunlafe,“ řekla Aelfwyn a usmála se. „Budeš tady moct zůstat?“

„Myslím, že zítra nebo pozítří se budeme vracet do Werceworthe.“

Zasmála se nahlas a klokotavý smích ve mně vyvolal proud vzpomínek.

„Myslela jsem tady na pláži,“ vysvětlovala. „Mám hodně napilno, musím se starat o tyhle ryby. Ale ráda bych slyšela, co se s tebou dělo.“

Začervenal jsem se.

„Myslím, že můj mistr trochu zapomněl, že mě má s sebou,“ připustil jsem. „Vlastně bych vůbec neměl vycházet z kláštera, ale nedali mi tam žádnou práci.“

„To je dobře,“ přikývla. „Tak mi můžeš pomáhat a přitom povídat.“

„Já o uzení ryb nevím vůbec nic.“

„Pro někoho tak chytrého jako ty na tom nemůže být nic složitějšího,“ ujišťovala mě. „*Ora et labora*, tak nějak to je, že? Modli se a pracuj. No, když se teď nemodlíš, tak se dej do práce.“

To, že promluvila latinsky, mě ohromilo, takže jsem beze slova hleděl na její ruce, jak otáčela dřevěné rožně s rybami. Vždycky měla velice obratné prsty a vzpomínal jsem si, jak sedávala s tetou a tkaly, obracela vzorovací tabulky a proplétala početné niti, a ještě přitom stihla klábosit s matkou a sestrami.

„Jak ses tady ocitla?“ zeptal jsem se po chvilce. „Před několika lety jsem se doslechl od obchodníka s vlnou, že ses vdala za nějakého muže z Berewicu.“

„To je pravda,“ připustila s prchavým úsměvem. Z copu jí vyklouzl pramen vlasů, spadl jí do očí a ona trhla hlavou přesně tak, jak jsem to viděl bezpočtukrát, když jsme spolu brouzdali v lesích a po kopcích kolem našeho domova. „Přestože nás bylo osm sester, k našemu domu se žádní muži moc nepřibližovali.“ Obrátila se ke mně a zamrkala. „Co naděláš, když ti nejlepší odejdou do kláštera a stanou se z nich mniši?“

Po těch slovech jsem sklopil pohled a šel přinést z hromady několik naštipaných špalků. Pohodila hlavou dozadu a rozesmála se. Zalétlo ke mně její pobavené zahlaholení. Vracel jsem se zpátky a podával jí poleno, které pečlivě zasunula do jednoho z ohnišť. Stoupal z něho čpavý, horký kouř, který mě štípal v očích, až mi začaly slzet, jako bych plakal.

„Když je tvůj muž z Berewicu, jak ses dostala sem do Lindisfarnae?“ Podle stavu jejích šatů jsem odhadl, že se jí nedaří příliš dobře, a obával jsem se, že se stala vdovou.

„On je rybář.“ Pokrčila rameny. „Stěhujeme se za rybami,“ dodala, jako by se tím všechno vysvětlilo. „Kromě toho tady má rodinu. Oni potřebovali navíc nějaké ruce k práci a my jsme hledali vlastní domov.“

„Máš děti?“

Ruce se jí zastavily uprostřed pohybu, když obracela dřevěný rožen s rybou. Poprvé jsem viděl, že se přestala usmívat.

„Pán nás zatím nepožehnal dětmi.“

„Jsi ještě hodně mladá,“ zamumlal jsem, protože jsem v rozpacích nevěděl co říct.

„Strýc mého muže říká, že jejich rod tady žije od dob před svatým Cuthbertem,“ řekla, aby změnila téma. Znovu se zatvářila veseleji. „Odkakživa to byli rybáři.“ Ukázala gestem na udící se makrely.

„A co chytili, to vyudili,“ dodal jsem. Posměšně jsem se na ni zašklebil. V duši se mi usadil pocit štěstí podobně jako dým, který vsakoval do masa makrel. Těšil jsem se z toho, že

jsem potkal blízkého člověka, o němž jsem si myslel, že jsem ho naposled viděl v dětství.

Radostně se zasmála. Jak je možné, že jsem na tenhle smích skoro zapomněl? Teď, když se mi opět vloudil do uší, to na mě zapůsobilo, jako by se naše cesty rozešly na několik krátkých dní, ne na dlouhá léta.

Přecházela po pláži k sousedním ohništím a tu a tam se tiše zasmála. Chodil jsem za ní.

„Vzpomínáš, jak jsme se brodili v řece a chytali lososy a pstruhy jen tak rukama?“ zeptal jsem se.

Při té vzpomínce se pousmála.

„Jak bych mohla zapomenout? Většinou jsme stejně nic nechytili.“

„No, tys přece chytila rýmu!“ opravil jsem ji, protože se mi vybavila vzpomínka, byť už během času otupená, jak mě vyděsilo, když jsem slyšel, že je Aelfwyn nemocná. Moje matka umřela na horečku, kterou znenadání onemocněla. Šuškal se, že to bylo po zásahu neviditelnou elfskou strelou. Když mi řekli, že sestřenice je od doby, co jsme v Tuede chytali ryby a ona spadla do vody, nemocná, umíral jsem strachem.

„U Kristových zubů,“ řekla Aelfwyn. Při tom rouhání jsem se pokřičoval a ona se začervenala. „Nikdy jsem nebyla tak hrozně nachlazená jak tehdy. To bylo asi naposled, co jsme šli spolu rybařit.“ Zasadila si vzpurný pramínek vlasů za ucho. „Bylo to pro mě opravdu hrozné, a když pak přišel Eadwine, aby si mě vyplatil jako nevěstu, řekla jsem rodičům, že rybáře si nikdy nevezmu.“

„A lituješ toho, že sis to nakonec rozmyslela?“

„Ne, Hunlafe. Nelituju.“ Podívala se mi do očí a viděl jsem, že to myslí opravdově. Byl jsem šťastný i za ni.

Přecházeli jsme po pláži a vyprávěli si o našem někdejších životě v malé vsi u řeky Tuede. A s každou další chvílí jako by opadávaly roky, po které jsme žili odděleně, a vybavovaly se nám další a další živé vzpomínky na společné zážitky.

Docela jsem zapomněl na dřívější starosti s tajemstvím a kacířstvím, dokud mě Tidraed nepřišel hledat. Slyšel jsem

ho volat už z dálky, ale nějakou dobu jsem si toho nevšímal. Jenže mlha se začínala zvedat a jeho volání se ozývalo stále blíž.

„Musím jít,“ řekl jsem Aelfwyn.

Přikývla.

„Doufám, že modlení ti jde líp než práce,“ zažertovala.

Nevěděl jsem, co na to říct, a tak jsem mlčel.

„Hunlafe!“ Tidraed mě zahlédl a spěchal po pláži ke mně.

„Kde ses toulal? Bratr Leofstan tě shání od doby, co jsme se modlili při tercii.“

Nechtěl jsem, aby Tidraed viděl Aelfwyn. Měl jsem vůči ní hloupý majetnický pocit. Smutně a s pocitem ztráty jsem se od ní odvrátil a vykročil jsem Tidraedovi naproti.

„Jsem tady skoro každé ráno, Hunlafe,“ řekla za mnou Aelfwyn. Otočil jsem se na ni, usmál se, ale pak jsem spěchal po pláži vstříc Tidraedovi.

Po zbytek dne jsem měl plnou hlavu vzpomínek na Aelfwyn a starostí s nešťastnou knihou. S nikým jsem nemluvil. Tidraed cestou zpátky do kláštera pochmurně ignoroval moje žádosti, ať mi poví, co a jak, a přestože mi tvrdil, že mě hledá učitel, nemohl jsem Leofstana nikde vypátrat. Velmi jsem mu chtěl vyprávět o svém setkání se sestřenicí, ale ještě víc jsem toužil vyjevit mu, jakou úzkost ve mně vyvolává *Poklad života*. Také jsem doufal, že od něho uslyším, k jakému závěru ohledně té knihy došli a co by se s ní mělo dělat.

I během modliteb s ostatními mnichy o sextě a noně se mi myšlenky neustále toulaly ke svazku v deskách zdobených drahými kameny, k zakázaným tajemstvím a temným vědomostem, jaké se mohou skrývat na jeho stránkách. Když jsem se večer sesul na pryčnu, dumal jsem o možnosti, že bych Aelfwyn při příštím ranním setkání o knize pověděl. Tedy pokud se s ní vůbec ještě uvidím. Převaloval jsem se z boku na bok, abych na tenkém slamníku našel nějakou pohodlnější polohu. Když mě Leofstan včera pohřešil, poslal pro mě Tidraeda.

Pokud by mi hned ráno uložil nějakou práci, nemohl bych se vytrazit na pláž.

Probudil jsem se k noční modlitbě a Leofstanovo lůžko pořád ještě zůstávalo prázdné. Jeho dlouhá nepřítomnost mi začínala vrtat hlavou. Učitele jsem nezastihl v cele, ani když skončilo matutinum, a vrátil jsem se se zarudlýma očima z chrámu. Avšak když jsem otevřel oči do šedého předjitřního světla, kdy byl čas jít se modlit laudy, slyšel jsem z jeho pryčny chrápání. Nebudil jsem ho. Když jsem se z bohoslužby vrátil, seděl na cele a čekal na mě.

V kalném světle mu oči jakoby žhnuly a pořád se vrtěl, jak mu přebytkem energie hrály nervy.

„Určitě ses divil, Hunlafe, kde se celou dobu schovávám,“ začal.

„Četl jsi tu knihu?“

„Ano.“ Ztišil hlas do sotva slyšitelného šepotu. „Potřebuji ale víc času, abych mohl úplně rozluštit význam toho, co jsem v ní četl.“ Zhluboka si povzdychl. „Je to neuvěřitelné.“

„Je to kacířské?“ ujišťoval jsem se stejně potichu.

Zaváhal, ale pak jsem i v šeru viděl, jak přikývl.

„Jsou tací, kteří by to prohlásili bez váhání.“ Znovu vzdychl. „Ale nesmíme jim dovolit, aby ten svazek zničili. U všech svatých, jestli tomu rozumím správně, ten text obsahuje návod. Nebo mapu, chceš-li.“

„Mapu čeho?“

„Mapu, která vede k odpovědím. Směřuje do samotného středu naší víry.“ Pak ztichl, jako by ho polekala slova, která právě vyřkl. „Zatím si nejsem jistý.“ Znovu zaváhal. „Ty máš ostrý zrak a bystrého ducha a mohl bys mi být užitečný jako pomocník při studiu, abychom odhalili tajemství, která se v té knize skrývají.“

Pocítil jsem hrdost, že si mě Leofstan vybral jako pomocníka v tak významné věci.

„Máš v úmyslu odvézt ji zpátky do Werceworthe?“

„Bude to tak nejlepší,“ přikývl. „Oslac s tím souhlasí. Hygebald taky.“ Promnul si unavené oči.

„Vy jste o *Pokladu života* řekli biskupovi?“

Udiveně pozvedl obočí, že jsem použil titul knihy.

„Samozřejmě. Před naším duchovním otcem přece ten spis nemůžeme zatajit. Je s námi zajedno, abychom se o knize nezmiňovali nikomu dalšímu v Lindisfarne a odvezli ji s sebou do Werceworthe. Tam budeme ty a já odhalovat její taje.“

„Povíš mi víc o tom, cos v ní četl?“

Zavrtěl hlavou.

„Teď na to nemáme čas.“ Rozhlédl se po cele, kde bylo přece jen víc světla, jak do ní zvenčí prosakovalo škvírou pode dveřmi a mezi nedoléhajícími okenicemi kryjícími malé okénko. „A tady na to není vhodné místo.“ Neurčitým gestem naznačil klášter rozkládající se za zdmi naší cely.

Naráz mohutně zívá a ulehl zády na pryčnu.

„Jsi hodně vyčerpaný,“ poznamenal jsem. To už měl zavřené oči. Při pohledu na jeho zjevnou únavu jsem se rozhodl neříkat mu prozatím o svém setkání s Aelfwyn. To může počkat na později.

„Tělo je slabé,“ zašeptal ospale.

„Jenom spi,“ řekl jsem. „Půjdu najít nějaké mušle, aby ses posílil.“ Leofstan mořské měkkýše miloval a doufal jsem, že když mu to nabídnu a půjdu nějaké opatřit, získám tím omluvu pro další výlet dolů na pláž, abych se zase viděl s Aelfwyn.

Leofstan cosi zamumlal a v následující chvíli pochruoval.

Jak se zdálo, žádnou výmluvu jsem nemusel vymýšlet – i toho rána jsem měl volno a mohl si dělat, co se mi uráčílo.

Vyklouzl jsem z kláštera zrovna tak jako předešlého rána, přešel jsem vallum a ubíral se k pláži.

Srdce mi pokleslo, když jsem tam Aelfwyn nenašel. Čekal jsem, že zase bude chodit sem a tam mezi rybami a čoudicími ohni, a těšil jsem se, jak si budeme povídat stejně hladce, jako bychom se nikdy neodloučili. Po rozhovoru s Leofstanem jsem se rozhodl, že o *Pokladu života* ani nehlesnu. Ta kniha mě uváděla ve zmatek a měl jsem obavy,

že by sestřenice nepochopila úmysly mého učitele. Pravda byla taková, že ani já jsem netušil, jaké má Leofstan plány, a samo pomýšlení na ten svazek mě naplňovalo úzkostí. Ale upínal jsem se ke vzpomínkám na včerejší náhodné setkání se sestřenicí a kamarádkou z dětství a rád bych s Aelfwyn strávit ještě nějaký čas. Aspoň bych po tu dobu neměl kdy zabývat se nějakými obavami a těšil bych se vzpomínkami na nekonečné letní dny, kdy jsme se spolu toulali údolím řeky Tuede.

Na pláži však nekouřily žádné ohně a písčité pruhy pobřeží zůstal liduprázdný. A tak jsem začal rozladěně dloubat z písku surmovky a plážovky a kamenem jsem odrážel přílipky ze skal omývaných příbojem. Za chvíli měl nastat příliv, který okolní mokřady znovu zalije vodou.

Nějakou dobu jsem pozoroval ptáky, abych si aspoň trochu vylepšil náladu, i když jsem se nedokázal ubránit zklamání, že se mi nenaskytla možnost těšit se z Aelfwyniny společnosti.

Všiml jsem si dvou černobílých ústříčníků, jejichž oranžové zobáky v ranním pološeru zářily jako plameny. Kousek od nich se brodila bahnem spousta jespáků, jimž se v letním čase vybarvují břicha do černa, a ti pobíhali sem a tam po písku a mezi oblázky, jak se sháněli po potravě. Nechyběl zde ani dlouhonohý vodouš. Ten přestal rejdit zobákem v bahně a zahleděl se přímo na mě, ale nakonec usoudil, že jsem dost daleko na to, abych ho nějak ohrožoval.

Když ranní větřík přinesl první křik, napřed jsem se rozhlédl kolem, jestli se tu neobjevil nový ptačí druh. Možná se tak ozývá opeřenec, kterého jsem ještě neznal – snad nějaký brodivý pták obývající pobřeží a vydávající se do trasaovisek pátrat v bahně po kořisti, když při odlivu ustoupí voda a odhalí slatě mezi Svatým ostrovem a Northumbrií.

Velmi rád jsem pozoroval ptáky, jak loví v černé bahnité vodě, a znal jsem volání všech, kteří byli k vidění na obloze a u vody kolem Werceworthe – tento vysoko položený nařikavý křik jsem ale nepoznával. Třeba tady kolem Lindisfarnae žijí ptáci, jaké jsem dřív neviděl ani neslyšel. To pomýšlení

mě rozrušilo a na chvílku vytrhlo z pochmurné nálady. Neviděl jsem však žádné ptáky vyjma obvyklých větších i menších racků na moři dál od břehu nebo brodivých ptáků v bažině. V nose mě zaštipal kyselý pach kouře a napřed mě napadlo, že Aelfwyn se zřejmě zdržuje někde na vzdálenějším místě pláže, pečuje o ohniště a udí makrely z posledního úlovku.

Jenže ten kouř mi připadal nějak jiný, divný. Hustý, těžký, nesoucí odporný pach. Ranní povětrí prořízl další křik a náhle jsem měl pocit, jako by mě někdo shodil do ledové mořské vody. To nebylo volání neznámého ptačího druhu, ale křik lidí. Muži i ženy naříkali v obavě o holý život.

ČTYŘI

Dnes se to zdá těžko k uvěření, ale bývaly doby, kdy jsme nevyhlíželi na moře s obavami. Když jsem byl chlapec, slýchali jsme v zimě vlky, jak smutně vyjí, a vystrašeně se krčili u ohňů, protože jsme se báli, že by ty bestie mohly sejít až do vsi a vyplašit ovce. Nikam jsme nechodili sami, protože v kopcích se skrývali bandité, a každý znal někoho, kdo se ztratil a už ho nikdo nikdy neviděl. Vousatí starci vyprávěli o válčení proti Piktům v dobách, kdy v Northumbrii vládl král Eadberht. To však byly dávné vzpomínky, zkazky, které se povídaly o dlouhých večerech u praskajícího ohně.

Na pevnině samozřejmě nebyla o nebezpečí nouze a čas od času se na hranicích vyrojili bojovní Piktové, ale to bylo daleko a nás se to netýkalo. V Northumbrii nastupovali na trůn a zase mizeli různí králové, kuli proti sobě pikle, navzájem proti sobě bojovali a jeden druhého ve velkých královských síních zabíjeli, ale jejich dynastické sváry neměly žádný dopad na mě osobně ani na svět, v němž jsem vyrůstal. Na březích řeky Tuede plynul život v klidu a míru, obestřený pocitem pokoje a řádu.

Proto mě tak velice šokovalo, když jsem toho teplého červeného rána uslyšel skřeky umírajících lidí.

Jak se vzduch prohřival, jitřní mlha se začala rozpouštět a mírný vítr vanoucí z moře tomu jen napomáhal. V rukou mě tížil mokrý pytel s nasbíranými měkkýši, které jsem našel v písku a na skalách ještě předtím, než se s šumotem přihnaly přílivové vlny a ostrov, na němž kdysi přebýval svatý Cuthbert, opět moře odřízlo od pevniny. Když jsem zjistil, že Aelfwyn není na pláži, neměl jsem důvod tady okounět, jenže se mi v hlavě honilo plno zmatených myšlenek, které se hemžily a proplétaly jedna přes druhou, jako se po bouři lámou vlny na mořské hladině.

Teď jsem poslouchal pozorně a zvuky se ozývaly zřetelněji. Výkřiky, skučení lidí v nejvyšším děsu. A vítr přinášel i další hluk: nárazy kovu na kov, dunivé údery připomínající zvuk sekery zasekávané do pně stromu. Útržek chlapského chechotu, zlého a plného pohrdavé nenávisti. A vzápětí se mi do smyslů vřízl pronikavý jek ženy zakoušející velkou bolest.

Někdy si říkám, jak by skončil můj život, kdybych se v té chvíli rozhodl pro jinou cestu. Kdybych uposlechl náповědu těch děsivých zvuků provázejících kruté pobíjení a udělal to, co by udělala většina lidí, pokud by měli špetku zdravého rozumu – dal bych se na útěk opačným směrem.

To se pochopitelně nikdy nedozvím. Ale rozum rád člověku sehrává podobné frašky, zaobírá se představami o životě, jaký ve skutečnosti nežil, špatné skutky obrací ve správné a mění stará rozhodnutí.

A přece, jak jsem stál na pláži ostrova Lindisfarnae a pach požáru sílil a křik umírajících zněl stále hlasitěji, možnost útěku mi vůbec nepřišla na mysl. Ani jsem neuvažoval o tom, co dělám: co nejrychleji jsem se hnal řídkou trávou, která zde porůstala chudou písčitou půdou, avšak nikoli pryč od nebezpečí, nýbrž přímo k němu.

Ze všech sil jsem utíkal po měkké zemi k obydlím vesničanů. Vyplašil jsem přitom zelenou čejku a ta vystřelila z vysoké trávy, která se mi při běhu otírala o holé nohy. Lekl jsem se jí, že jsem skoro zakopl, a navíc zavřískla tak, že se to velmi blížilo křiku lidí masakrovaných v klášteře i v přilehlé vesnici. Spěchal jsem, až mi plíce hořely a do očí mě štípal stále houstnoucí kouř.

Vyběhl jsem na nízké návrší za pláží a přede mnou se otevřela scéna plná chaosu. Když jsem brzy ráno odcházel z klášteře, z tamních budov dýchal poklid. Klášter stál nedaleko přirozeného přístavu, po jehož jedné straně zabíhal do moře výběžek tvořený vysokou skalnatou výspou. Na mělčině vzniklé po odlivu zůstalo jenom několik malých rybářských lodí. Ráno bylo tiché a klidné. Teď už se skoro úplně rozednilo a nastávající den se utápěl v hluku, ohni a kouři.

A ve smrti.

V přístavu kotvily tři velké lodi, štíhlé a hrozivé, s děsivými vyřezávanými dračími hlavami na předích. Na mělčině před loděmi ostražitě postávalo několik mužů. Přilehlý břeh se hemžil pohybem. Z lodí proudily desítky ozbrojených válečníků, kteří postupovali ke klášteři. Tři z tamních budov hořely, šlehaly z nich vysoké plameny a k nebi stoupaly mohutné sloupy kouře. Srdce se mi sevřelo při poznání, že jednou z těch hořících staveb je i skriptorium. Představil jsem si zlatem zdobené desky *Pokladu života*, jak se v ohni taví, pergamenové stránky se žárem krouť, kouří se z nich, a nakonec na nich vyskočí plamen. Už nikdy nebudeme s Leofstanem moci odhalit tajemství skryté na stránkách toho podivného svazku. Z očí mi vytryskly slzy, když jsem pomyslel, jak ohromné množství knih plameny zničí, zrovna jako při mých těžkých snech o požáru alexandrijské knihovny. V několika chvílích zaniknou nespočetné dny těžké práce vykonávané s velkou dovedností. Tolik znalostí sejde ze světa a ztratí se! Návrší, na kterém jsem stál, leželo ještě daleko od hořícího klášteře, ale přesto jsem pocítil na tváři žár plamenů.

Horký vítr velkého požáru mi přinášel výkřiky bratří. Tam přede mnou nepropadaly zkáze jenom knihy. V nitru se mi roznítala hluboká zuřivost, stejně žhavá jako ty plameny, a vytlačila starosti, které mě stíhaly skoro od té chvíle, kdy jsme s mistrem přibyli na ostrov.

Co jsou zač ti bojovníci? Odkud je přinesly lodi s dračími hlavami na předních?

O kousek dál jsem si všiml vysokého mohutného chlapa s ryšavým plnovousem, na hlavě přílbu, která mu spadala až těsně nad oči, jak ukazuje na houfek chalup, v nichž bydleli vesničané, tedy i Aelfwyn. Mluvil hrdelním hlasem a rozkazoval hodně nahlas. Nerozuměl jsem všem jeho slovům, ale ta řeč mi byla povědomá, protože jí mluvili obchodníci ze severu, kteří někdy pluli proti proudu Tuede od Berewicu do vnitrozemí. Protože jsem snadno pochytil cizí jazyk, naučil jsem se docela obstojně mluvit jejich řečí jen tím, že jsem se s nimi jako kluk bavil. Přiváželi jantar, bobří kožky a liščí kožešiny, velrybí kostice, mrožovinu a mnoho dalšího úžasného zboží, které vykládali z břichatých lodic na oblázkovou pláž na břehu řeky. Ale i kdybych mu nerozuměl ani slovo, rudovousův úmysl byl naprosto zřejmý. Několik bojovníků vyzbrojených kopími, velkými sekerami, meči a zlověstně vyhlížejícími noži uposlechlo rozkaz ryšavého vůdce, odbočilo z cesty ke klášteru a rozběhlo se ke vsi.

Ochromila mě nerozhodnost. Přímo před mýma očima dva pohanští ďáblové vyvlekli jednoho z bratří před chrám. Na prostranství kolem kostela leželo několik tmavých předmětů a žaludek se mi sevřel, když jsem si uvědomil, že jsou to mrtvoly. Dva severští bojovníci vláčeli mnicha pryč od hořících budov. Poznal jsem ho. Byl to Tidraed. Ječel a trhal sebou, až ho jeden z pohanů silně uhodil do tváře podobané od neštovic. Tidraed se zhroutil na zem a ti dva se rozchechtali. Jeden bojovník ubohého mnicha otočil na břicho a druhý mu zvedl hábit, pod nímž se objevily bledé hýždě. Válečníci se znovu rozchechtali a začali si rozepínat opasky.

Odvrátil jsem se, do hrdla mi stoupala žluč.

Přes křik a vřavu pronikl hlasitý příkaz. Mohutný vůdce v plášti jasně červené barvy a s naleštěnou přílbou rázoval k oběma bojovníkům, kteří se chystali znásilnit mladého mnicha. Znovu na ně cosi zakřičel a ti dva svého zajatce neochotně pustili. Tidraed ležel na zemi a náhlou úlevou se rozvzlykal. Vojevůdce svým dvěma mužům něco řekl a postrčil je jiným směrem. Tváře jim zbrunátněly zlostí, že nemohli pokračovat v zábavě, ale vysokého náčelníka se očividně báli a raději se s ním nehádali. Vrtěli hlavami a nespokojeně brblali, ale odcházeli k pláži, kde jejich druhové hromadili poklady naloupené v klášteře.

Velitel nájezdníků pozoroval hořící stavby a netečně přehlížel rozsah ničení, o které se postarali jeho muži. Pak se začal obracet a na mě padla hrůza: jestli mě zahlédne, jistě někoho pošle, aby mě zabil nebo ještě něco horšího. Věděl jsem, že bych měl utíkat, ale nedokázal jsem se ani pohnout. Vůdce Seveřanů se zarazil, jako by něco upoutalo jeho pozornost. Tidraed se po čtyřech vlekl trávou pryč. Válečník v šarlatovém plášti ho okamžik pozoroval a mě napadlo, že nechá mnicha utéct. Potom se však třemi rychlými kroky dostal až k němu, a přitom z opasku vytáhl dlouhý nůž. Popadl ubohého Tidraeda za hábit, převrátil ho na záda a bez nejmenšího zaváhání mu zarazil nůž do pravého oka. Ostří zajelo do lebky až po jílec a Tidraed se sesul k zemi, kde zůstal bez pohybu ležet.

Nemohl jsem popadnout dech. Seveřan zabil Tidraeda stejně lhostejně jako rolník, když na začátku zimy poráží ovci.

Všude kolem kláštera leželi další mrtví bratří, nebo je pohani znásilňovali. Malou skupinku mnichů s tvářemi bleďými hrůzou odváděli rozesmátí válečníci pod napřaženými kopími dolů k přístavu. Hlavou mi proběhla myšlenka, zdali je Leofstan ještě naživu. Po klášterních pozemcích leželo mezi budovami tolik těl zabitých řeholníků, až to působilo dojmem, že většinu bratří barbaři pobili.

Klášterním okrskem se mezi cáry dýmu potulovalo mnoho vousatých bojovníků. Proti nim jistě neměl šanci ani jediný

z bezbranných mnichů. Jak jsem tak stál pořád na místě a nevěděl, co mám dělat, s mohutným hukotem a duněním se zhroutil střecha skriptoria a z troskek vyletěl k nebi široký sloup jisker. Připadalo mi, že vzplála pohřební hranice celého kláštera, a pohled na tu hrůzu mě vytrhl z omámení.

Rozhlížel jsem se kolem. Prozatím si mě žádný z pohanů nevšiml, jak stojím osamocený na svahu zvedajícím se od pláže. Po pravé ruce jsem měl hořící klášter, umírající mnichy a divoké válečníky, kteří se vraceli na lodi v přístavu obtížení relikviáři a chrámovou výzdobou. Po levé ruce jsem viděl záda nájezdníků, kteří se houpavým klusem blížili k vesnici.

Tedy i k Aelfwyn.

Když jsem se znovu ohlédl k hořícímu klášteru, střetl se můj pohled se zrakem vůdce Seveřanů. Tvář mu částečně zakrývala přilba, ale zpod ní jasně zářily oči, které upíral přímo na mě. Měl oči lovce. Predátora. Oči věstící smrt.

Pochopil jsem, že nemám na vybranou. Jestli musím dneska umřít, a zdálo se mi jisté, že to jinak nedopadne, tak položím život při snaze zachránit Aelfwyn před těmi krutými násilnickými chlapy. Otočil jsem se k zírajícímu veliteli nájezdníků zády a rozběhl se za bojovníky, kteří se kolébavým krokem námořníků blížili ke vsi. Velitel barbarů se za mnou nepustil ani své muže nijak nevaroval. V jeho očích jsem pro ně nepředstavoval žádnou hrozbu. Hubený neozbrojený mnich v tenkém hábitu. Muži, za kterými jsem spěchal, nesli sekery s dlouhými topůrky a na zádech jim poskakovaly okrouhlé štíty s kovovou puklou uprostřed. Většinou měli na hlavách obyčejné železné helmice a někteří nosili dlouhé drátěné košile z železných kroužků. Šlo o hrozné válečníky, muže, kteří žili jen pro boj a zabíjení, zatímco smyslem mého života bylo čtení a psaní a zdobení pergamenových listů ilustracemi. Lišili se ode mě tak zásadně jako vlci od jehněte.

Měl jsem vlastně být k smrti vyděšený, ovšem stala se ta nejpodivnější věc: jak jsem utíkal za barbary a do holých lýtek mě plácal mnišský plášť, spalující hněv v mém nitru vystřídal ledový klid. Měl jsem prázdné ruce a nic ke své ochraně.

Chyběl mi jakýkoli plán, byl jsem beze zbraně, ale běžel jsem za pohanskými nájezdníky, protože jsem se poddal až nepřirozené chladnokrevnosti. Do té doby jsem ještě nikdy nic podobného nepocítil, ale později jsem se během dlouhých let naučil tento pocit klidu rozeznat a v boji se k němu upnout. Tím jsem se odlišoval od většiny ostatních. Muži se obvykle rodí k tomu, aby založili rodiny, orali pole či v případě mnichů a kněží se modlili a šířili slovo Boží. Najdou se však tací, kteří se rodí jinačí. Takoví, které nezlomí, když se dostanou do žáru boje, ba naopak je to zakalí a zostří jako tu nejlepší ocel. Toho rána plného zmatku jsem zjistil, že ačkoli jsem dosud trávil většinu života ve společnosti svatých mužů, patřím k těmto výjimečným válečníkům. Narodil jsem se pro boj.

Za zády se mi ozýval nějaký křik, ale nedbal jsem toho. Kdyby se některý z bojovníků přede mnou otočil a zahlédl mě, neměl bych nejmenší šanci. Upřeně jsem jim hleděl na záda a stále je sledoval. Ani jednoho nenapadlo se obrátit. Soustředili se jenom na vesnická stavení a na to, jaký lup by v nich mohli najít. Za chalupami někteří vesničané prchali do nitra ostrova, snad se upínali k naději, že je nájezdníci nebudou pronásledovat. Když barbaři došli do osady, jeden z nich vykřikl nějaký rozkaz a rozdělili se do několika skupinek. Navlékli si na ruce štíty a bez okolků se pustili mezi domy, aby pátrali po obráncích a kořisti.

Ani já jsem se nezastavil. V duchu jsem se pomodlil ke svatému Cuthbertovi, aby mě střežil, a pospíšil jsem mezi dvě chalupy za malou skupinkou útočníků sestávající z pouhých pěti mužů.

I tak to bylo šílenství. Co bych asi svedl proti pěti ozbrojených zabijáků? Jenže myšlenky na vlastní bezpečí mi vyhnalo z hlavy nevázané ničení a vraždění, které změnilo klidné ráno v hotové peklo. Spěchal jsem dál.

Vzduch prořízlo naříkavé zaječení, a když jsem došel k rohu stavení, viděl jsem jednoho z bojovníků, jak vychází ze dveří s nemluvnětem v rukou. Držel je za nožky, takže viselo hlavou dolů. Matka toho nebožátka kvílela a drásala

nehty barbarského bojovníka, ale zdálo se, že si jí sotva všímá. Dítě hlasitě, strašlivě vřískalo. Muž tím malým človíčkem zatřásl, ale pak jeho křik ještě zesílil. Ječení ho asi otrávil, protože dítětem tvrdě švihl o horní rám dveří a vyrazil mu mozek z hlavy. Matka ječela, až to trhalo uši, a nehty drásla bojovníkovi obličej. Otočil se k ní, uhodil ji pěstí do břicha a vmetl zpátky do chalupy. Pak vešel dovnitř a následovali ho ještě další dva muži.

Zbývající dva se zřejmě chtěli také přidat, ale něco upoutalo jejich pozornost. Zahleděl jsem se do míst, kam se dívali i oni, a spatřil jsem záblesk pohybu. Dech mi uvázl v hrdle, když jsem zjistil, že je to Aelfwyn, protože jsem na nepatrný okamžik rozpoznal její mladistvou krásu a štíhlé dívčí tělo, když zmizela za dlouhou nízkou budovou. Ti dva barbaři zařvali a rozběhli se za ní.

Já jsem se jim hnal v patách.

V okamžiku, kdy jsem zabočil za roh stavení, mi šplíchla do tváře horká krev. Na kratičku chvílku jsem se zastavil a ztuhl překvapením, protože jsem netušil, k čemu došlo. Bojovník, který běžel jako první, zavravoral dozadu a místo obličejce měl krvavou kaši. Jeden z vesničanů, mladý ramenatý chlapík, zaťal dřevařskou sekeru nájezdníkovi do hlavy. Ten se zhroutil k zemi, a přitom vytrhl topůrko obránci z rukou. Druhý mořský vlk se rychle jako myšlenka vrhl kupředu a ostrou sekeru zasekl vesničanovi do ramene. Ten chytil dubovou násadu do obou rukou a v očích měl zděšení.

„Eadwine!“ vykřikla Aelfwyn, jež stála kousek za svým mužem.

„Uteč, Aelfwyn!“ zasípal, jak mu hrdlo stahovaly bolest a strach z nadcházející smrti.

Severský bojovník se zamručením vytrhl sekeru z rány a uvolnil ji. Eadwine padl na kolena. Přestože na Aelfwyn volal, aby utekla, ta stála jako vrostlá do země. Otevírala a zavírala ústa, jako by nemohla popadnout dech.

Užasle zírala, jak nájezdník znovu manželka udeřil zakrvácenou sekerou. Eadwine padl a bezvládně se sesul na mrtvolu

barbara, kterého před okamžikem zabil. Válečník se sekerou v ruce se olízl. Překročil obě těla směrem k Aelfwyn. Zmocnil se jí takový děs, že se nedokázala ani pohnout. Ústa měla doširoka otevřená, ale nekřičela. Mlčky očekávala svůj konec.

Válečník po ní natáhl ruku. Trhla sebou, vyhnula se mu a začala před ním ustupovat, protože se konečně probrala k životu. Jenže příliš pozdě. Bleskovým pohybem útočícího hada ji chytil za zápěstí a přitáhl ji k sobě. Zachroptěl něco ve své cizí řeči, upustil štít na zem, levou rukou ji uchopil za ňadro a stiskl. Aelfwyn v hrůze zakňučela a zavřela oči, aby neviděla odporné pokračování toho, co ji čeká.

Ve všem tom děsu, který nás obklopoval, v pachu krve a dýmu i v jekotu matky zabitého nemluvněte, který k nám doléhal z blízké chalupy, se Aelfwyn zdála být zářícím valounkem zlata ležícím v poli rozdupaného bláta, jako sluneční paprsek pronikající černým bouřkovým mrakem. A byla to moje příbuzná. Nemohl jsem dopustit, aby jí někdo ubližoval.

Opět jsem pocítil ledový klid. Sklopil jsem pohled ke dvěma tělům, která ležela na zemi jedno přes druhé. Eadwine se ještě hýbal. Lapal po dechu, měl však pokožku bledou jako čerstvý sýr a z hluboké rány v rameni mu vytékalo stále méně krve. Bez váhání jsem ho odvalil stranou, abych se dostal k zabitému bojovníkovi pod ním. Eadwine zasténal. Nevšimal jsem si toho. Pohanský nájezdník měl u opasku nůž s dlouhou čepelí. V prstech uvyklých držet brk jsem sevřel střenku z parohu a vytáhl čepel z krásně vypracované kožené pochvy. Sax byl těžší, než jsem čekal, ale nutnost ochránit Aelfwyn mi dodala sil. Posiloval mě hněv vůči divochům ze severu, kteří rozvrátili náš poklidný život v trosky.

Rychle jsem přiskočil za záda chlapovi, který teď Aelfwyn zdvihal sukně a vrazil jí špinavou pracku mezi bělostná stehna. Moje sestřenka stále pevně svírala víčka a bezmocně vrtěla hlavou, jako by chtěla nějak popřít to, co se jí zrovna dělo.

Ohavného pohana muselo něco upozornit na mou přítomnost, protože okamžik předtím, než jsem na něho zaútočil, zvedl hlavu a otočil se po mně. Ohromením vytrěstil oči, když

viděl, jak se k němu blížím s tím ohavným nožem v ruce. Odstrčil Aelfwyn přesně v té chvíli, kdy jsem se na něho vrhl. Pozvedl předloktí, aby odrazil mé nešikovné bodnutí, jenže já jsem do útoku vložil všechnu sílu svého zděšení a zavilé nenávisti. Podařilo se mu ránu poněkud odchýlit, ale břitké ostří přece dospělo k jeho hrdlu a vyřadlo v něm hlubokou ránu, která se okamžitě zalila krví. Vztekle a bolestně zavyl, chytil mě za ruku a drtil mi hubené zápěstí ve své mocné dlani. Zapřel jsem se do něho a spolu jsme spadli na zem – zapomněli jsme na všechno ostatní a soustředili se jen jeden na druhého.

Byl daleko mocnější než já, svalnaté paže měl silné jak já nohy. A přece – rána v krku šla hodně hluboko a měl jsem výhodu, že jsem skončil na něm. Pokusil se mě odstrčit a na okamžik mě pozvedl do vzduchu. Byl by mě i setřásl, jenže jsem ho zakrvaveným nožem bodl znovu. Ostří zaskřípalo na člancích drátěné košile, a snad svatý Cuthbert vyslyšel mé modlitby, protože ocel saxu po železných kroužcích sklouzla a zaryla se přímo do rány v chlapově krku. Tentokrát čepel narazila na tepnu, z níž vystříkla krev, která nás oba hojně z kropila. Soupeře rychle opouštěly síly a jeho stisk povolil. Ruce mu brzy bezvládně dopadly podél těla. Così na mě chrop-těl, ale v krku mu bublala krev a jeho slovům jsem nerozuměl. Nakonec v hrůze vytřeštil oči, a to mě přesvědčilo, že se ho zmocnila smrt. Ale v posledním křečovitém úsilí ještě dlaní nahmatal topůrko sekery, kterou předtím upustil. Připravil jsem se, že budu odolávat novému útoku, i když jsem nevěřil, že by k němu měl ještě dost sil, protože zem kolem nás byla nasáklá jeho krví a měnila se v rudé bláto.

Když ale sevřel v ruce násadu sekery, z očí se mu vytratila předsmrtná hrůza a divoce se zašklebil. V následující chvíli se otřásl a pak už jen nehybně ležel a všiml jsem si, jak mu nevidoucí oči začínají sklovatět.

Přišlo mi, že zírám do těch mrtvých očí hodně dlouho, i když to musela být jen chvilíčka. Přerývaně jsem dýchal a v plicích mě páliło. Kalil se mi zrak a svět kolem jako by